

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
Hakkı Tarık us
Başındaki yer:
VAKİT MATBAASI
Ankara caddesi VAKİT Yurdu

24
İLKTEĞİRİN 1942
CUMARTESİ

Numara: 1128 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

Neler Konuşacaklar

Yazan: **SADRI ERTEM**

ALMAN Führerinin yakında, İtalyan düşesi ve Fransız devlet reisi ile görüşeceği haber veriliyor. Bu haberin ne kadar doğru olduğunu bilmiyoruz. Fakat böyle bir konuşma vakubulursa bu konuşmanın neler ifade edileceğini şimdiden tahmin mümkündür. Bilhassa bu konuşma meselesi bahis mevzuu olduğu zaman da İtalya ile Fransa'nın yan yana zikredilmesi meseleyi biraz daha tenvir edecek mahiyettedir.

Fransa ve İtalya münasebetleri Alman zaviyesinden beraberce müteahhede edildiği zaman İtalyanın ve Fransanın birbirlerine karşı olan vaziyetleri, tezahurları, istekleri daha vüzhis meydana çıkar. İtalya bu barbe geniş manasile Akdeniz ve Balıkanlar politikasını tahakkuk ettirmek için girdi. İtalyanın harbe girişeceği güleride İtalya haricisine müteahhede eden Yugoslavya sefiri Yugoslavyanın emniyetinde olup olmadığını sormuştu. Harbiye nazırı ona şu cevabı verdi:

"İtalya fütüha büyük kapıdan girecektir..." demisti. Bu İtalyanın Fransadan işe başlayacağına delâlet ediyordu. Oyle samliyordu ki, fütüha'nın büyük kapısı önünde Nis, Kars, Ka, Tenos fatihi selâmlamak için nöbet bekliyordı.

Peten Fransası müteahhede kabul etmekle İtalyanın bu ümitlerinin tahakkukuna imkân bırakmadı.

Fakat Akdeniz sahillerinde şteden beri uzayıp giden tezahurlar mevcuttur. Bu tezahurların oradan kaldırılması için İtalya zaman zaman teşebbüsler de bulunmuştur. Büyük harpte İngiltere ve Fransa ile beraber hareket etmesine rağmen sulh devrinde İtalya umduğunu bulmamıştır.

Bu defa da dokuz aylık bir tarafsızlıktan sonra Fransadan hüsesin almak için silâha sarılmıştır. Harpte İtalya Almanyanın muavenetine muhtaç kaldı. Nitekim belâ Afrikanın müdafaası bir Alman müdafaası halini almıştır.

Buna rağmen zaman zaman Romadan yükselen seslerde İtalyanın Fransadan istediği toprakların isimleri işilir. Fakat yükselen bu seslerin arkasından bazı siyasi mülahazatlar vakubulur hâdise olur gibi olur.

Fransa ile İtalya arasındaki bu harp içindeki münasebet Alman politikası için bir zemin teşkil etmekte dir.

Birbirine karşı enerjik hareketler yapılmayan iki komşu zaman zaman birbirli üzerinde nazım rolünü yapmaktaki ve Alman politikasının istediği müvazeneji temine hizmet etmektedirler.

Zaman olur ki Fransa vaziyetten istifade ederek daha müstakil bir politika takip etmek ister, yahut müteahhede temâyül eden bir karar alır.

O zaman İtalyadan sesler yükselmeye başlar. İtalyan şehirlerini meydana lazında toplantılar yapılır, nutuklar söylenir. "Korsikayı, Tunusu, Nisi, İsteriz", diye sesler yükselir. İtalya'nın bir de Balkan politikası vardır.

Bu politika Akdeniz ve büyük Roma imparatorluğunu kurma projesinin bir parçasıdır. Bu politika sahâsında Avrupa'nın Balkanlar siyasetinde varis olan Almanya ile tezahurları vardır.

Bu tezahurlar zaman zaman kendini hissettirir. bütün ittifaklara, dostluklara rağmen bu ayrışıklık mevcuttur. İtalya Balkan politikasını tahakkuk ettirmek istediği zamanlarda bu tezahurlar daha çok olur.

O zaman Vişinin İtalyanın yerini

Mısırda İngilizler taarruza geçti

Hava kuvvetleriyle desteklenen Sekizinci ordunun hücumu devam ediyor

Almanların işgal ettikleri sahaları ve harp bölgesini gösteren harita

Kahire, 24 (A.A.) — Ortasark İngiliz kuvvetleri cumartesi müsterek harp tebliği:

Dün gece, hava kuvvetleri tarafından kuvvetle desteklenen sekizinci ordu taarruza geçmiştir. Başlıyan çarpışma halen devam etmektedir.

22 ve 23 ilkteğin geceleri ile dün müteahhede uçakları ileri hatlardaki çevrelerde düşman inş sahalarını karşı baskılarına devam etmişlerdir.

Dün yapılan bir hava savaşında sekiz düşman avcısı tahrip olunmuş ve başka bir çokları da hasara uğratılmıştır.

Düşman, av bomba uçakları ile Malta'ya taarruza devam etmiş ve yapılan hasar pek azdır. Avcılarımız bir düşman uçağı düşürmüşler ve di-

ğer iki uçak da hava karşıkoyma ateşle tahrip olunmuştur.

Bu ve diğer zikredilen hareketler sonunda dört uçağımız üslerine dönmüşlerse de pilotlardan biri kurultulmuştur.

İTALYAN TEBLİĞİ

Roma, 24 (A.A.) — İtalyan orduları umumi karargâhının 881 numaralı tebliği:

Mısır cephesinde hava faaliyeti büyük bir şiddetle devam etmiştir. Almanlar tarafından 5 ve hava karşıkoyma ateşle 3 düşman uçağı düşürülmüştür. Bir gün evvel düşürülen çift motorlu bir Amerikan uçağının mürettebatı esir alınmıştır.

Düşman uçakları dün gece Piemont, Ligurie ve Lombardja bölgelerinde bazı noktalarda taarruz ederek infialak ve yangın bombalarını Torino, Genova ve Savoneye atmışlardır. İlk iki şehirde maddi hasar ağır olmuştur. Üçüncü şehirde hasar daha önemli.

Şimdiye kadar sivil halk arasında bildirilen kayıplar, Torinoda bir ölü, ve 10 yaralı ve Savone ile Vado Ligurede 13 ölü ve 46 yaralıdır.

Cenovaya karşı yapılan evvelki akşamda 21 kişi ölmüş ve 121 kişi yaralanmıştır.

Dün gece Cenovaya karşı yapılan ikinci düşman hava akınında insanca telef olamamışsa da, halkın bir kısmak önünde fazla tehâclim göstermesi yüzünden birçok insan kayıpları olmuştur.

STALİNGRAT CEPHESİNDE

Alman kıtaları baskınlar yaparak ilerliyor

Berlin, 24 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Kafkas batısında arızalı ve ağır, ilk bir sahada ilerleyen Alman ve Rumen kıtaları toprak kazanmaya devam ediyorlar.

Tuapsenin doğu şimalinde halkın bir tepede alınmış, ve düşmanın hücumlarına karşı muvaffakiyetle müdafa edilmiş bulunmaktadır. Kafkas sahilinde açığa iki Sovyet ticaret gemisi bombalar isabetle ciddi hasara uğramıştır. Ordu sahil topçusu Krıman cennup sahilinde düşmanın bir hızıbotunu batırmıştır.

Alman hızıbotları Tuapse limanına taarruz etmişlerdir. 22, 23 ilkteğin gecesi bu botlar, muhripler himayesinde limana girmekte olan bir düşman harp gemisine iki torpil isabet ettirmişler, aynı zamanda liman tesislerini hasara uğratmışlardır. Alman hızıbotları düşmanın hızıbotlarıyla bir savaş yaptıktan sonra salimen üslerine dönmüşlerdir.

Stalingradda piyade teşkileri ve zırhlı teşkiler yeniden hücumlar yapmışlardır. Evden eve yapılan şiddetli savaşlardan sonra bu teşkiler düşman birçok sokaklardan taretmişler. Kızılilkteğin fabrikalarının büyük bir kısmını zapt etmişler, Volga ya kadar müdafa hattını yarmışlardır. Düşman mevzileri birbirini takip eden dalgalar halindeki savaş ve Stuka tayyareleri tarafından dövülmüşlerdir.

Savaş ve Stuka tayyareleri ayrıca Volga adalarında ve nehrin doğusunda bulunan düşman top mevzilerini gece gündüz bombalamışlardır. Düşmanın şehrin şimalinde yaptığı zayıf şarptına taarruzları akim kalmıştır.

Katuganın batı cennubunda bolşeviklerin yaptığı mevzili bir taarruz, Alman müdafaasının bir noktaya teksif edilmiş ateşi neticesinde akim kalmıştır. Düşman ağır kayıplara uğramıştır.

Doğu cephesinin başka kesimlerinde

de Alman hücum kuvvetlerinin faaliyeti görülmüştür.

Cephenin orta kesiminde hücumu hazırlayan kıtaların karşı şiddetli hava taarruzları yapılmıştır. Bu düşman kıtaları beraber tanklara ve karaya çıkarmakta olan Sovyet kıtalarına da taarruz edilmiştir.

Berlin, 24 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliğine göre, kara ordularına mensup dağ ve avcı birlikleri 22 ilkteğin başı Kafkasyada Bolşevikler tarafından kuvvet tahkim olunan mevzilerden düşman atılmış ve pike Alman uçaklarının tahrip edici bir ateşle baskılarından sonra bir çok tepeleri ele geçirmişlerdir. Tuapseye giden demiryolundan az uzakta düşman tarafından inatla müdafa edilen bir yamaçta işgal sırasında ordu ve hava birlikleri tam isberaberliğini tahakkuk ettirmişlerdir.

Üçlü teşkilerden mürekkep bir çok Alman pike uçakları düşman topçusunu savaş dışı bırakırken başka pike uçakları da derinliğine kademeli düşman mukavemet yuvalarına hücum etmişler ve atıkları bomba, larla kayaların içine oyulmuş ve muhtelif yerlerde ateş açmakta bulunmuş olan derin mitralyöz yuvalarını bombalarla tahrip etmişler ve düşman müdafa mevzilerinde bir çok gedikler açmışlardır. Alman piyade ve avcı kıtaları baskın suretile düşman garnizonlarına ve tahya hatlarına sokulmuşlar ve bir çok ölü ve yaralı veren Sovyet kuvvetleri ilk hatları, n terkederek geride bırakılmış müdafa mevzilerine çekilmek zorunda kalmışlardır.

Stokholm, 24 (A.A.) — Stalingrad etrafında savaş devam etmektedir. Stalingradın içinde ve dışında Almanlar muharebeye sürdükleri 250.000 den fazla askeri, 500 tankı, 1200 topu, 1000 havan topunu ve 600 tayyareyi kullanmakta devam ediyorlar. Alman kayıplarının insan bakımından yüzde 70 ve malzeme bakımından yüzde 60 nisbetinde olduğu söyleniyorsa da bu kayıplar çok pahalya malolan kazançlarını muhafaza veya kaybetmek zorunda bulunan Almanları durdurmuyor. Almanlar, nefsi Stalingradda müdafaaya geçmege hazırlanmaktadır. Kullandımaz hale gelen tankları, istihkaklara doldurmakta ve etraflarına dikenli tellen mania çevirmektedirler. Bu suretle sağlam atış noktaları elde ediyorlar. Şimdilik Almanlar, Rus karşı taarruzlarının şiddetini arttırmayı kabul etmektedirler.

(Doğu cephesine dair diğer haberler 2 nci sayfamızda)

Japonyada esir Amerikan tayyarecileri

Stokholm, 24.10.42 (N.P.D.) Tokyo'nun yaptığı resmi beyanattan, Amerikan tayyarecilerinin Japonya'da esir bulundukları artık kat'iyetle anlaşılmış olduğundan, ve bu tayyarecilerin Tokyo üzerine hücum etmiş olan Amerikan tayyarecileri oldukları sabit olduğundan, "New York Taymis", gazetesi, Ruzvelt'in Amerika milletine yalan söylemiş olmakla itham etmektedir. Bu gazete, bir insanla aklama alınmış olan bir başmakalesinde Amerika hükümetinin hakikatleri böyle gizlemeye uğraşmasının yanlış usuller olduğunu ileri sürerek, o zaman bu Tokyo hava hücumu münasebeti Ruzvelt'in talifine mazhar olmuş bulunan general Doolittle ne diye "Tokyo yerin, de bir Amerikan uçağı kaybolmamıştır", dediğini soruyor. Gazete şöyle diyor:

"Böyle yanlış haberlerin halk arasında yayılması, bilhassa Amerikan ordusu hesabına çok fenaadır. Zira, bu suretle ordu halkın itimadını hiç bir zaman kazanamaz. Bunun için Japonyalı düşmanlarımız Amerikan hükümetini acı itiraflara mecbur etmeden bu haberlerin olduğu gibi nesredilmesi herhalde çok daha iyi olacaktır. Hele yalan ve yanlış haber uydurarak bunları bile bile halk arasına yaymadan bilhassa kaçınılmalıdır."

Fransız valileri
Dakarda toplanıyor

Paris, 24 (A.A.) — Fransız Afrika valilerinin toplantısı Dakarda yapılacaktır.

Ruzvelt
Gazetecilerin muhtelif sorularına cevap verdi

Lüks ve yarı lüks eşya imali tahdit ediliyor

(Yazısı Sayfa 2 Sütun 6 da)

Bugün
Gazetemiz 4 sayfa

Günün Manası

iki tarafın ümitleri

Yazan: **BİR MUHARRİR**

İki taraf da bu kısa eski ve yeni ümitlerle giriyor.

Demokrasilerin ümitleri:
1. Stalingrad dayanıyor. Kafkas dağlarında kar üç metreye çıkmıştır. Mihver orduları pek yakında taarruzdan müdafaaya geçecekler. Sovyetler biraz nefes alacak ve gelecek yaz müdafaasına hazırlanmaya vakit bulacaklar.

2 — Şimal Afrikada fırtınalar devam ediyor. Romel bir taarruza hazırlanmış bile buna imkân bulamamıştır. Müteahhede orada vakit kazanma ve kuvvetlerini arttırmaya devam ediyorlar.

3. Uzakdoğuda vaziyet kararsızdır: fakat Japon hamleleri çoktan bir yıldırmış taarruza mahiyetini kaybetmiştir. Bilâkis müteahhede zaman zaman teşebbüsler ele alarak muvaffakiyetli baskınlar yapıyorlar.

4. Avrupa üzerinde hava hücumları kuvvetleniyor. Gittikçe daha ağır darbeler indirmeye devam ediyorlar.

5. Günü gelince ikinci cepheyi açmağa çalışacağız. Bu harbi müteahhede, ler lehine tam zaferle bitiren son darbe olacaktır.

Mihverin ümitleri:
1. Stalingrad can çekiyor. Bu şehirde kalınmamış ve mihver orduları hedefleri olan Volga'ya çoktan varmıştır. Kafkaslarda hava şartları, nın fenalığına rağmen ağır, fakat emin ediyoruz. Yaz taarruzundan evvelki nazaran kazanacağız pek bil-

yüktür. Bütün buğday, kömür ve bir çok ham madde kaynaklarını elimize geçirdik. Petrol bölgelerini tehdit ediyor ve elimize geçirmek için yürümege devam ediyoruz. Bu kıs bizim için değil, Ruslar için felâketli olacaktır.

2. Şimali Afrikada en müsait mevsim gelmek üzeredir. Kum fırtınaları muvakkattir. Oraya yeniden pek büyük kuvvetler geçirilecek.

3. Uzakdoğuda Japonların büyük taarruz mevsimi henüz gelmemiştir. Geçen kışın zaferleri bu kıs daha büyük mikyasta devam edecek. Avustralya veya Hindistan'ı yaşıyan görür.

4. Rusların ısrarlı isteklerine rağmen Anglo-Saksonlar ikinci cepheyi açmamışlardır. Bilâkis bu yüzden Ruslarla araları açılmıştır.

5. Sovyetler birliği en büyük istihsal ve işe kaynaklarını kaybedince harbe devam edemez. Günü gelince ortadoğuda, Hindistanda Anglo Sakson müdafaasının belkemiği kırılacaktır. Büyük Britanya adalarını da felâketli bir istikbal bekliyor.

İki tarafın da ümitleri yeni durumlara göre tazelanmıştır. Kıstan evvel mihverciler, Bolşevik, demokrasilerden ziyade cephe vahdeti gösteriyorlar. Bu mevsim her iki taraf için de sükün ve müdafa içinde mi geçecek? Şimdiden tahmini mümkün olamamakla beraber uzak ve ortadoğuda büyük hareketler beklenabilir. Mısır ve Hindistan mihver tehdidi altındadır.

Amerika silâhlarının tahrip kuvvetleri artırılıyor

Vaşington, 24 (A.A.) — Ruzvelt basını toplantısında, Birleşik Amerika harp istihsal programının harp meydanında yapılan tecrübeler ve alandan neticelere göre, mütemadiyen taddile tabii tutulmakta olduğunu söylemiş ve tahrip kudretinin fazlaletilmesi ile hareket şahasının genişletilmesi bakımından ağır tanklarla cakkardaki kabiliyetlerin ve ateş tahammülünün ziyadeletilmesi maksadıyla tahmin verildiğini kayıt ve şaret etmiştir.

Cümhuriyeti, Japonların Amerikalı pilotlar hakkındaki tehdidini tatbik sahâsına çıkardığı takdirde Cenevre mukavelesinin harp esirlerine yapılabilecek muamelelere alt maddelerinin ihlali edildiğini anlatmış, bu mesele hallini haricije nazırılığına terkettiğini söylemiş ve birleşik Amerikanın halen misilleme hareketlerine teşebbüs edip etmeyeceğine alt fikrini söylemekten istiklak eylemiştir.

Cümhuriyeti sabahleyin basın toplantısından evvel harp istihsal planını albay Stimson, Noks ve diğer şahsiyetlerle müzakere etmiştir.

Mahkeme Salonlarında Kapkaççı Çingeneler

"Abe ben şimdi süledim Hüseyine, nah şurada, içimde bir sevinç var bugün Güreceğiz, ki bizi salverecekler artık,"

Mevkuf bulunanlar on beş on altı yaşlarında bir kupti kızı ile delikanlıydı. Kırmızı renkli hışımlı o to-mobilinden aşağı indirilirdi indirilmez ekrallarını bir sürü kupti çevirmiş, hepse de birbirleriyle anlaşılmasız bir sesler konuşarak adliyeve dalgıncılar, Jandarma mevkularını diğerlerin den ayırmak için bir hayli güçlük çe-tiliyor, arada bir birisini kolundan tutu-
— Ülen çingene çekil geri! diye bir kenara fırlatıyorcu.

Çingeneler, kadın, erkek, çocuk, çocuk yirmiye yakındı. Gene aynı gü-rültü ile adliyenin merdivenlerine in-mamağa başlamışlardı. Jandarma nihayet mevkufl delikanlı ile kızı bunlardan ayırmış, ölüme katmıştı.

— Kız Gülsüm ne ile salak salak bakarsın. Kossana, te gütdürdüler co-cukları.

— Abe anne bağırma büle, abukut beyler şaşırır sonra.

Kucağında emzikli, ağağın di-binde didüdüklü bulunan genç bir çingene kadını hepsini bastırarak bir yükseklikte kakkahalar savurduktan sonra çocuğunun emsine bir saplak attı:

— Piç kurusu, sana evde otur de-medim mi? Oh işte tabanların dibini dönsün de aklın başına gelsin.

Akabinde de adliye koridorlarını bir çocuk ağlaması doldurdu ve grup bu hay huy içinde yukarı çıkarak sulu ceza mahkemesinin kapısı önün-de durdu.

Suçlu kipti kızı, ırkının renginden fazla simsiyahı. Kapılara gözleri, ça-bı süpürgesi kadar kalın telli saçları vardı. Tombul vücutu, sıkı etarlıydı. di. Dudaklarında açık renk dudak boyası çirkin bir tezat teşkil etmiş, parlak beyaz dişlerinin güzelliğini bi-le söndürmüştü. Çok konuşkan, çok fıkrırdaktı. Akıllı mı, ailesi mi, komşusu mu olduğu belli olmayan diğer çingenelerle alabildiğine konu-guyor, güldüyor, kırılıyor, sıçırıyordu.

— Abe ben şimdi süledim, Hüse-yine, Nah şurada, içimde bir sevinç var bugün. Güreceğiz ki, bizi salve-recekler...

— Haydi hayır, Allah Allah in-sallah...

— Te görürsünüz.

Diğer suçlu delikanlı ise. Salıha'dan bambasıkla tipteydi. Açık renkli, kum-ralı saçlı, seyrekle bırıltı ve ciddi ta-vırlıydı. Kendisini gören herhangî birisi, suçlu olarak değil de, muha-keme dinlemek üzere gelmiş herhangî halî vakti yerinde, vakit öldürmeğe çare arayan bir zat zannederdi.

Fakat vücutunun aşağı kısmını gö-rünce de, neme lazım şaşırır, fıkrını de-ğiştirirdi. Zira Hüseyin'in sırtında venice bir spor ceket açık yakalı bir gömlek bulunmasına rağmen, panta-lonu blüzi yama ve kırık içindeydi. Pabuşuz ayakları da, pislîkten ren-ginî kaybetmiş, adeta bir lüdele ha-lini almıştı.

Salıhanın:

— Bugün çıkacağız de Hüseyin düşünme artık iş! diye kendisini te-selli etmesine rağmen aynı ciddilikle yüzüne bile bakmıyordu.

Biraz sonra mahkemeye sokuldu-lar. Tabii kendileri birlikte gelenler

de çocuklarla, çukılla ile içeriye dol-dular.

Okunan tahkikat evrakından anla-sıldığına göre, bu kızla delikanlı bir-sizlikten maznundular. Balıkpazarı-na, nın kalabalık olduğu bir gün, Hüse-yin, Şükrü adında birisinin elindeki paketleri kapmış, süratle kaçmağa başlamıştı. Halk ve pake sahibi pe-sinden koşarken, Hüseyin paketi Sa-lıhaya vermiş. Salıha da kaçırılmak üzere başka bir sokağa kaçmıştı.

Hüseyin yakalanınca:

— Ben galsam, paket nerede? diye kurtulacağını sanmış, fakat sıkıştırıl-mca Salıhayı söylemiş, o da yaka-lanmıştı. Paket sahibine verilmiş her iki-si de evkaf olunmuştu.

Muhakemeleri son safhasındaydı. Geçen celselerde her ikisi de evvelâ inkâr etmişler, sonra bunun kâr et-mediğini görerek açıkça itirafıta bu-lunmuşlardı.

Şimdi, mahkeme Salıhanın yağınnı teşbitine lüzum görmüştü. Salıha 15 yaşında olduğunu iddia ediyor, fakat nüfus kaydını ibraz edemiyordu.

— Senin nüfus kaydın ka- mı oldu ya?

— Evet.

— Nereden çıkarmıştın.

— Tekirdağ'dan.

— Oradaki adresini söyle, buldura-lım.

— Unuttum. Fakat ağabeyim bura-da, onun nüfus kaydını ile bulunabi-lir.

— Ağabeyin nerede oturuyor?

— Edirnekapıda, sur haricinde.

Hâkim bundan sonra Hüseyine dön-dü:

— Ne vakittenberi mevkufsun?

— İlk ay 20 gün beym.

— Sabkân var mı?

— Yok beym.

— Senin Salıha!

— Benim de yok beym.

— Pekala, şimdi sizi serbest büra-
kıp, muhakemenizi öyle güreceğim.

Fakat sakın ha, gene bir şey yapa-yım, demeyin. Malum ya cümhuriyet bayramı yakın. Balıkpazarı da çok kalabalık olur.

— Eksik olmayın beym, Allah ö-mürler versin. Vallahi de bilâhâl de bir daha çalmayız.

— Ne ise görürüz.

Muhakeme öntümündeki aynı 10 una bırakılmıştı. Çingeneler dışarı çıkar-ken, kendileri birlikte gelenler de hâkime dua ediyor, yerlere kadar iç-ti-liyorlardı.

Kucağında emzikli, ağağın di-binde didüdüklü olan genç kipti karı-sı, Hüseyine yaldastı:

— Ah Hüseyin, kurtuldu ha? diye ağlamağa başladı. Hüseyin de yere iğneler küçük çocuğu kucağına aldı, bir ta-aftan sapır şupur öpmeye bir taraftan da:

— Ey Allahım! diye Allaha şük-retmeğe başladı.

O derece gürlütlü ediyorlardı ki, ni-hayet polis müdahaleye mecbur kal-dı ve hepsini birden aşağıya gönder-di. Hüseyin çocuğunu hâlâ üptüyor. Salıha da sevincinden hem garık söy-lüyor, hem de — hayret etmeyin, ha-likattır — merdivenlerde göbek atı-yordu.

ADLİYE MUHABİRİ

Bit Dakika Başbaşa Felâket ve ıztırabı unutturan ilâç

İnsan kederlenebilir: Çok üzüldüğü hattâ hayatından bıktığı zamanlarla karşılaşabilir. Felâket ve ıztırab, insanlar için gayritabii değil, tabii görülmelidir. Fakat büyük bir felâkete düşen, büyük bir ıztırab içinde kıvranan birinin hayata veda etmesi lâzımeyleydi, bugün dünya

yüzünde hiç kimsenin bulunmaması icap ederdi

Felâket ve ıztırabı unutturan ilâ cın, felâket ve ıztırab içinde çırpınan insanın, kendisini daha fena vaziyette bulunanlarla mukayese olduğunu unut mayınız.

Muhasarada bulunan Leningrat fabrikalarının da günde 24 saat iş

Braslavaski isminde bir Rus muharrir, Muhasara altında bulunan Leningrat fabrikalarının ne suretle çalışıklarını aşağıdaki yazıda anlatıyor

Atelyelerde, bir düziye tezgâh sesleri vızıldıyor. İzabe fırınları-nın homurtuları inliyor. Küçük bir lokomotif, yüklü vagonları sürükli-yor.

Bu, sakın zamanların manzarası. Fakat, toplar patlamaya başlıyor. Manzara değişiyor mu? Hayır. Çün kü fabrikada, top seslerine alışmış-tır. İşler, harp durmadan semere ve-riyor. Harp cephanesi, cephe le-vazımı yetiştiriliyor. Madenler, ge-celi gündüzlü, fırınlarda eriyor.

Hazırlanan malmaze, fabrikadan doğrudan doğruya, Leningrad mü-daaasının ileri karakollarına gidi-yor.

Tasvir ettiğim fabrika, muhasa-ranın en fena günlerinde bile, 24 saat hiç durmadan çalışıyordu. Ge-lecek kış, şüphesiz, elektrik kuvve-ti kâfi gelmeyecek. Fabrika idare-si, bunu düşünerek, kazan tertiba-tını, kalıp halinde turb kullanmaya göre tadil etti ve Leningrad etra-fında bol turb var.

Düşman mermileri pathya dursun top sesleri kıyamet koparsın, fab-rika, durmadan çalışıyor. O. Faşist toplarını susturan Sovyet bataryala-rına, düşman kamplarına atacakla-rı ölümlü malmaze hazırılıyor.

Bir cephe şehri, işçilerinin va-kitlerini israf etmemek ve iş gör-me kuvvetlerini muhafaza için da-ha çok bakıma muhtaçtır. Bunun için, fabrikada, işçilerin hayat şartlarına pek ehemmiyet verilir.

Fabrikalarda, yemekhaneler, yemek ısıtacak ocaklar var. İşçiler vakit geçirmeden 15 - 20 dakikada ye-meklerini yerler. Evleri uzakta o-lanlar, gidip gelmekle vakit kay-bedecek olanlar için, yatacak odalar temin edilmiştir.

Büronun camlı tavanı altında, ilkbaharda, taze soğan, turp, sala talık ve ince ot filizleri uzanır. Mü-dür :

— Daha çok sebzeli Bu pek mü-himdir.

Diye, aşçıbaşısı emreder.

Fabrikada, çam iğnelerinden, C vitamini de istihsal edilir. Hem de

o kadar çok ki... Havalinin öteki işçilerine de gönderilebiliyor.

İşçiler, yalnız hali düşünmüyor-lar. Harp işlerinden alınan tecrü-belere istinaden, idare, fabrikanın 1942 - 43 inkişafı için de plân ha-zırlamıştır.

Muhasara altındaki bir şehirde bile, böylece, düşmanı ezmek için, orduya ve memleketi müessir yar-dım temin edilebiliyor.

Bir Fransız tayyareci-sinin başına gelenler

Ölümüne nişan verilmiş ve ruhuna 2 defa dua okutulmuş olan mülâzım Pompei, bir gün, herkesi hayrette bırakanak surette, meydana çıkmış

Londrada intişar eden "Frans" ismindeki gazete, Mısır cephesinde hizmet eden general dö Gol tayya-recilerinden mülâzım Pompei'nin başına gelenleri şöyle tasvir edi-yor:

"Mülâzım Jan Pompei, hukuk dok-toru ve siyanspolitik'den diplomalıdır. O, hayata, rejisör muaviniği ile girmiştir. Kendisi, milletler a-rası ruğbi oyuncusudur. Fransız üniversite ekibini, Avrupa'nın muh-telif payitahtlarında temsil etmiş-tir. Sinemadan ve ruğbiden boş kalan zamanlarını, tayyare pilottu-ğuna hasretmiştir.

Pompei, bu işleri yaparken, ün-i-versite tahsilinin, kendisini başka bir sahada çalışmağa hazırladığını unutmamıştır. O, vilâyet kalem mah-sus müdürü sonra da 22 yaşında kaymakam olmuştur.

1939 senesinde, harp ilân edilin-ce, ihtiyat pilot olan Pompei, ken-di isteğiyle askere alınmış. Alman-ya üzerinde birçok keşif uçuşları ve bombalamalar yapmıştır. Bu hiz-metlerine mükâfat olarak harp ma-

Türk gazetecileri Holivutta

Holivut, 23 (A.A.) — Türk gazete-ciler heyeti, sinema memleketi olan Holivut'u ziyaret etmiş ve harb film-leri alınırken hazır bulunmuştur. Bu filmlerde alevli bir neç, tabakasıyla örtülü denize dalan denizaltı gemi-leri ile Alaskanın karla örtülü dağ-ları gözüküyordu. Aynı zamanda Lib-ya çölleri benzeyen cıvız otlarla ve kumla örtülü bir hektar genişliğinde arazi üzerinde çevrilmiş harb sahne-leri de var idi.

Gazetecileri kargılayan Betty Grab-le onlarla beraber resim çektiymiştir. Verner Bross stüdyosunda gazete-ciler Türkiye'yi tanzir eden bir so-kaktan geçmişler ve ilânlar üzerinde gözlerine ilgilan imlâ yanlışlarını dü-zeltmişlerdir. Stüdyo direktörlerin-den Carl Schuefer, bu tasvirleri yap-mak için tam zamanında geldiklerini gazetecilere söylemiştir.

Gazeteciler, George Raft, Ken-murray ve daha birçok sinema yıldızıyla görüşmüşlerdir.

NE VAR YOK

Amerikalıların bir iddiası

Fransız gazeteleri, Faşa bulanan Amerikalıların Fransız hükümetinin nizamlarına riayet etmeden, Fasın her tarafını dolandırmakta olduklarını yazıyorlar. Fransızları en çok ştir-tiren elbet, Amerikalıların, Fran-sız tahkimatının bulunduğu cenup kırsallarında çok dolmalarıdır. Bunlara ihtar yapıldığı zaman din-lemek istemiyorlar ve:

— Biz, Faşa, Fransa idaresini ta-nımıyoruz; çünkü Fransanın Fas il-zerindeki himayesini tanımış değiliz. Bundan dolayı biz, yerli hükümetin müsaadesiyle Fasın her tarafında ser-beste gezebiliriz. Diyorlar.

Fransızlar ise, Amerikalıların, Fas himayesini tanımakta olduğunu, ne-gretmiş olduğu eserlerle isbata uğra-ğıyorlar. Bu resmî eserlerden biri, Amerika ticaret nezaretinin her sene nagrettiği "Foreign Commerce Year-book", yıllığıdır. Bunun 1932 senesi nüshasında, Faşa ait üç sayfa yazı-
varmış ve bunda "Morocco, French Zone", denilerek Fas himayesi, tanı-tı-yormuş.

Fransızlar, Amerikalıların, hareket-lerinin birer cürüm teşkil ettiğini ve cezalandırılacağını bildirecek yola ge-tirmek istiyorlar. Buna da, amerika-n, ca bir iş, diyemez miyiz?

Zulüm iddiaları

Fransız gazeteleri, tevkif edilen ya-hudilerin, kadın ve çocuklarından ay-rılarak, ayrı kamplara gönderildik-leri hakkında şayiaları reddediyorlar ve:

"Yahudilere ait meselelerdeki bu ka-dar çabuk hayecana gelen ve onların lehinde hurisyanlık merhametini a-yaklandırırlar, Fransızlara taallük eden hâdiselere karşı niçin lâkayt du-ruyorlar?

"Müttefikler, Madagaskardaki DL-yego Suarezı işgal ettikleri zaman, orada buldukları Fransız zabıtlarının 72 kişi olan karı ve çocuklarını kal-dırıp ta İrlanda denizindeki Man-a-dasının bir kampona götdürdüler. Ne-den bu hareket, merhametleri ayda-lananlar görmüyorlar?"

Tedavülde kaldırılacak 100 liralıklar

Ankara, 23 (A.A.) — Yolda kazaya uğrayan 100 liralıklara benzediği için tedavülde kelimise-kı kararlarştırılan 100 liralık bank-notların tedavili içinde bazı tere-dütlü olduğu anlaşıldığından Türk-kiye Cümhuriyet Merkez bankası her türlü tereddüdü bertaraf et-mek üzere şu izahatı vermekte-di:

Bir sene zarfında tedavül ede-cek ve her bankada değiştirile-cek ve ondan sonra da 9 sene müd-detle yalnız Merkez Bankası gişe-lerinde değiştirilecek olan 100 l-iralıklar, arkasında Çanakale bo-ğazının resmî bulunan yüz liralık-lardır.

Arkasında üzümlü salkımı bu-lunan ve bir kenarı beyaz bırakılmış olan 100 liralıklı evvelce olduğu gibi tedavül edecek ve tedavülde kalacak yegâne 100 liralık bank-not olacaktır.

Bu son noktaya bilhassa dikkat edilmesi ve bu banknotların tedav-ül vaziyeti üzerinde tereddüt e-dilmemesi gerekir.

Hafif tank yerine ağır tank

Londra, 24 (A.A.) — Amerika gim-di hafif tank yerine ağır tank imal-ne başlıyor. Bu karar, harp sa-halarında elde edilen neticelerden sonra alınmıştır.

Uçaklar için de aynı sistemin tat-bik edileceği muhtemeldir.

Amerikan bahriye-sinde 1 milyon asker var

Londra, 24 (A.A.) — Dün bildirildiğine göre, Amerikan bahriyesin-de 1,000,000 kişi bulunmaktadır. 300,000 kişinin de sahil muhafaza-serisinde iş gördüğü tahmin edil-mektedir.

150 İsveç gemisi batırıldı

Vişi, 24 (A.A.) — Stokholm dan alınan bir habere göre, em-diye kadar batırılan İsveç gemile-rinin adedi 150'yi bulmuştur.

Doktor Brayt homu-dandı: "Çare yok, uyanıp konuşabilecek hale gelin-ceye kadar daha birkaç saat geçer."

Aşağıya indik, Ali'nin, Viktoryanın ve Norgria'nın sorgularını geçeceğim Zira bunlardan bir ipucu elde etmek mümkün olmadı. Sıra Muryel Edis-ton'a gelince iş değişti. Her zaman ki gibi müstezihyane tebessüm ediyordu.

Kols ona tabakasını uzattı. "Size bir sigara taktım edebilir miyim?" dedi.

"Easlama tarzınız hiç te ümit ver-ci değil. İstittigime göre cinayet iş-miş olmasından şüphe edilen kimsel-ri'nin sorgusuna başlanırken sigara b-ram edilmiş."

"Kimsen haklısınız. Bu ümitli bi-şiden hakikati öğrenmek istediğim."

— Canavarlar iki cariyeyi göz-mün önünde parçaladılar. Hâlâ me-danda kimseler yok. Bunlar evimi-zemin katında yıllardanberi dün-yü yüzü görmeden yaşıyorlar. Bugü-naşıl oldu da meydana çıktılar? On-ların bekçisi ve nihayet konuş mu-habırları o kadar bir uykuya mı da-lırlar?

Zaman zaman ta'lik ederiz. Ma-n-leset bize hakikati söylemediniz, niçin Ediston...

KARA ELMAS

64

İngilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN

"Bunu çok kati söylüyo, sunuz, mis-ter Kols, isbatınız var mı?"

"Belki de var, mis Muryel."

"Bunun için mi beni ve diğerlerini uykudan uyandırdınız?"

"Hayır, onun sebebi ayrı. Mister Sprek bu gece katledildi."

"Ya,"

Yanan sigara genç kızın ağzından düştü.

"Beni cidden korkutuyorsunuz, mis-ter Kols."

"Bu seraft tahtında bana hakikati söylemeniz, daha iyi olur."

"Odamda yatıp uyuyordum. Daha ne öğrenmek istiyorsunuz?"

"Fede-niz katledildiği gece çalış-ma odasına gittiniz mi?"

"Orada ne işim olabilir ki?"

"İşte öğrenmek istediğim de bu ya! Yoksa Blekbörnün bu husustaki malumatına mı müracaat edeyim?"

"Ya, demek ki..."

Genç kız birden sustu ve dudakları ısırdı.

"Hayır, henüz hiçbir şey söyleme-di. Fakat siz bana, otele son gün-lerde harcadığı büyücek meblağı ne-re den bulduğunu izah edebilirsiniz."

"Bu parayı ben ona verdim."

"Niçin verdiğiniz sorabilir mi-yim?"

"Ama da tuhaf şeyler soruyorsu-nuz. Fakat, bir akrabama biraz harç-lık vermeme de kabahat mi oldu?"

Kols bir kakkaha attı: "Ona karşı muhabbetiniz olsaydı, sözlerinizze ina-nırdım. Ben ise onu hiç te sevmediği-ni gösteren hâdiselere şahit oldum. Hayır, mis Muryel! cömertliğinizin sebebi başka, Mister Blekbörn mühim bir sırrımıza vakıf. Ona para verecek sıvmasını temin ediyorsunuz. Öyle değil mi?"

"Eldi neymi bilcecek?"

"Babanızın katledildiği gece çalış-ma odasında bulunduğunuzu biliyor..."

"Eddi size beni orada gördüğünüzü mü söylediyi?"

(Devamı var)

Askerî bahis

Yeni harp usullerinden:

Zincirleme tayyare bombardımanları

ve

Müdafaa sistemleri

Muhtelif hava meydanlarından, tayin edilen anlarda kal kan tayyareler, muayyen zamanlarda, havada, bir noktadan geçmek suretile sıralarına girerler ve muayyen yükseklikte ve muayyen süratle giderek, bombalarını birbiri arkasından hedefe indirirler

Tayyarelerle yapılan gece bombardımanları, şimdi "zincirleme" denilen bir usul dahilinde icra edilmektedir.

Birbirinin üzerinde sıralanmış iki tayyare hattı tasavvur ediniz. Bu hatlar, hedefe kadar fasılasız uzanır. Altta hat yani tayyare sırası, 2.000 metre yükseklikte sağda 340 kilometre uçar. Bu birinci hatın üzerindeki tayyare sırası da, 3.000 metre yükseklikte ve saatte 360 kilometre gider.

Bu bombalama usulünde, tayyarelerin tipleri ve bomba yükleri, sürat tayin eden amillerdir. Tayyare meydanından hareket sanı yesi sanıyesine tesbit edilir. Mesela her tayyare, 12 saniye fasıla ile havalandır. Bu suretle, 360 kilometre süratle giden tayyare sırasına, tayyareler arasında 1.200 metrelik bir mesafe bulunur.

İngilizlerin yaptıkları bir tayyarelik gece bombardımanlarında, her tayyare sırasında 500 tayyare bulunuyor. Bu bir tayyarede, her biri, 30 ile 35 tayyare arasında kuvvet temin eden 30 kadar tayyare meydanından hareket eder.

Bu muhtelif yerlerden hareket eden tayyarelerin havalandırılması, o suretle tesbit edilmiştir ki, her tayyare, sırasına ve muayyen mesafe ile girebilmek için, muayyen bir zamanda, muayyen bir yerden geçecektir. Yani, bir sırayı teşkil edecek olan tayyareler, tayyare meydanlarından uçuş zamanlarına uyarak, havada sıra dahilindeki yerlerini almaktadırlar.

Bombalanacak hedef, hareket noktaları olan tayyare meydanlarından 400 kilometre uzakta bulunursa (ki bu, İngilteredeki Kanterberji ile Fransadaki Frankfort-Men mesafesi demektir) ilk tayyareler, sıraların son tayyareleri yerlerinden hareket etmedik, hedefe bombalarını atması bulunur. Anlaşıyor ya, birbiri üzerindeki iki tayyare sırasındaki tayyareler, 6-8 saniye fasıla ile, bombalarını hedef üzerine boşaltırlar. Tayyarelerin 12-15 saniye fasıla ile hareket ettikleri halde, 6-8 saniye fasıla ile bombalamaları, bir sebebi iki sıra olmalarından ve iki sıranın tayyareleri arasındaki mesafelerin değişik bulunmasındandır. Yani üst sıradaki tayyarelerin mevki, alt sıradaki tayyarelerin aralıkları hizasında. Üst sıradan atılan bombalar alt sıradaki tayyareler arasındaki mesafelerden geçip hedefe düşer.

Her tayyare, bombalarını, hedefe attıktan sonra, bu defa, daha yüksekten ve daha süratle başka bir yoldan geriye döner. Bu yükseklikte sürat ve geriye gidüş yönü de, evelden tayin edilir. Tayyareler, muhtelif tayyare meydanlarına dönmek için, sıraları dahilinde muayyen yerlere gelirler. Zaten zaman, oradan ayrılır ve kendi tayyare meydanlarına dönmektedir.

Zincirleme gece bombardımanı çok nazik bir meseledir. Bir defa, mükemmel bir disiplin, sonra da, her tayyarenin hareketini kronometre ile hiç şaşmaz bir surette tesbit etmek lazımdır. Saniye hatası, tayyarelerde küçük bir dikkatsizlik tayyarelerin çarpışmasına ve sıraların karışmasına sebebiyet verir.

Bu zincirleme bombardımanın tayyarelerin birbiriyle çarpışma ve muntazama bir şekilde bir yer bombalamalarını temin etmekle beraber, düşman avcı tayyarelerinin daha kolayca hücumlarına uğramak gibi bir mahzuru da vardır.

ALMANLARIN HAVA MÜDAFAA USULLERİ

Almanlar, gece tayyare baskınlarına, iki suretle karşı koyuyorlar.

Birinci şekli, eski tarzda ki, derinliğine tertip edilen gece av usulüdür. Bu usulde, kullanan tay

yare saatte 555 kilometre uçabilir, son süratle Süper Stüka olan ve "Zerstörer" yahut "tahrip edici", denilen "110 Messerschmitt" dir. 110 model, bir radyo elektrik cihazını taşıyan iki Dözel motorlu bir tayyaredir. Bunun kuvvetli silahı, bir Rus tayyarecinin dediği gibi "Hakiki bir ateş hümesiyle düşman tayyarelerini örter".

Bu eski müdafa usulüne, şimdi yeni bir müdafa tarzı ilâve olmuştur.

Müdafaa olunacak münakanın yakınına, hava müdafaasına mahsus üç top grubu yerleştirilmiştir. Bu top gruplarından her biri, düşman tayyarelerinin takip ettikleri yol üzerinde, 120 derece, bir çevre dahilinde müessir olacak surette mütteharrik bir baraj husule getirir.

Baraj, otomatik bir tarzda yükselebilir. Birinci grup, semayı, 2.000 ile 3.500 metre arasında tarar. İkinci grup, 3.500 ile 5.000 metre arasında, üçüncü grup da, 5.000 ile 6.500 metre arasındaki semaları araştırır.

Bu müdafa tarzında, hava müdafaası, topalır, düşmanın bulunacağı irtifa tayine ihtiyacı yoktur. Topların savurduğu mermiler, gittikçe yükselen bir helezon şeklindeki patlayıcı durdukları için düşman tayyare teşekküllerini ateşle rile kucaklarlar.

Bu usul, bu senenin icadıdır; fakat Anglo-Sakson zayıflığına bakılınca, bu müdafa şekli büyük bir testir göstermiyor. Çünkü bu, cum eden tayyarelerin, ancak yüzde 6 yahut 7 sini düşürebiliyor. Yalnız şu var ki bu müdafa sistemi, tecrübeler neticesinde inkişaf eder de, düşman zayıflığı yüzde 10 a çıkarsa istenilen tesir hisule gelmiş ve düşmanın tarazz kabiliyeti çok önlenmiş olur.

M. RASİM ÖZGEN

EN SON DAKİKA

Küçük İlanlar Kuponu

Bu kupona eklenerek gönderilecek iş arama ve iş verme ilanları En Son Dakikada parasız asgırlanacaktır. İlanların gazetede görüldüğü şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların mahfuz kalmak üzere sarıf adreslerini bildir-meleri lazımdır.

Evlenme teklifleri:

* Yaş 26, uzun boylu, etine dolgun, kumral, orta tahsilli, biki dikici bi-len, şen, eğlenceyi seven ciddi bir genç kız, hakiki ve ebedi bir yuva kurmak arzusunda. Bayda aradığı vasıflar: Biraz tahsilli, dolgun ka-zanç, kendi gibi ciddi, boyu ile müte-nasip olmalıdır. (Ebedi yuva kurulum) remzine müracaat.

* 42 yaşında, 4 odalı bir evi olan bir bay, evlenmek istemektedir. Gü-zellik ve zenginlik aramaz (Saf) rem-zine müracaat.

* Yaş 22, boy 158, lise tahsilinde devam ederken mahrumiyet içinde tah-siline devam edemeyen bir sanat oku-lu mezunu, baba yanında büyümüş, bir genç, iyi bir aileden, biraz da ge-lir bulunan ve yardım edilebilecek vaziyette olan 25.26 yaşından küçük, bir bayana, evlenmek ve öğretmeni-girmek istemektedir. Bay resmi bir mülkesede çalışmaktadır. (Güneşten ak 26) remzin müracaat - 3

* Yaş 26, boy 1.70, kilo 67, kum-ral, bir mülkesede 100 lira kadar aylık kazancı olan ve hayatta kim-sesi olmayan bir genç, 20-30 yaşların-da evine, eşine sadık namuslu ciddi dul veya kız bir bayana evlenmek is-temektedir. Ev eysarı veyahut bir e-vi bulunmak şarttır. (Sevimli) rem-zine müracaat.

İş ve işçi arayanlar

* Ortakmekti bir işi derece ile bitirmiş bir genç kız; aliosnlu vaziyeti mü-sait olmadıktan, herhangi bir mül-es aeede çalışmak istemektedir. (S. S. Çabuk) remzine müracaat - 3

* Lise mezunu, maliyede bir sene çalışmış, hesabı kuvvetli, biraz dak-ti lo bilen bir genç, hergün saat 12 den itibaren bir ticarethane veya mül-esesede çalışmak istemektedir. (Canar Nejat) remzine müracaat

* Güzel yemek bilen emniyetli namuslu ve kimsesiz bir kadın az bir ücretle bir ailenin saat 7 den 2 ye kadar yalnız yemek işlerini yapmak istemektedir. Mektupla aşağıdaki ad-rese müracaat. (Bay H. Hamper zımyan otel Tokatlıyan)

* Lisenin on birinci sınıfına kadar okumuş, bir genç, sabahın akşamı kadar yazınane, büro veya bir mağa-zada çalışmak istemektedir. (H.G.) remzine müracaat

* Gayet iyi kazançlı bir iş sanatkârı sermayeli bir ortak aramaktadır. (Sanatkâr) remzine müracaat.

* Ticaret lisesinin son sınıfına ka-

dar okumuş, muhasebesi kuvvetli, de-ter tutması bilen, daktilo kullanma-bir genç yoksulluk dolayısıyla tahsilini devam edemiyecğinden her türlü işte çalışmak istemektedir. (12 K remzine müracaat.

* Orta okul mezunu bir genç mek-tebe devam etmediği için herhangi bir yerde çalışmak istemektedir. Ak-saray Yusufpaşa Şadi çeşmesi sokak 14 numarada Hayrettin Özgöze müracaat.

* Yüksek Teknik okulundan en iy derecede mezun, bilfiil on dört sene lik tecrübeye sahip, deniz, kara, hava ve emsali bütümün motorlerde, aha-ve kauçuk ve elektrik işleriyle fabrika idaresinde çalışmış bir genç; bugünkü iktisadi durum ve memleket ihtiyacı-lama uygun çalışma sis-temleriyle, az zamanda fazla iş almak istiyenlere maddi olmak istemektedir. Beyoğlu P.K. 2319 adresine mektupla müracaat.

Aldınız:

Aşağıda remizleri yanısırlap o kuyucularımızın adlarına gelen mektupları idarehanemizden (pazar-ları hariç) hergün sabahın ağleye-kadar ve saat 17 den sonra aldırma-ları.

(A. U.) (Acele M. K.) (Akkrat) (B.S. Kimsesiz) (Bulunmaz) (Bay Fakı) (Dadı) (D.F.) (E.M. Gül) (Ev işi) (F.U.S.) (F.D.K.) (F.Derman) (H.G. Hakikat) (23. İş İstiyen) (M.U.A.) (M.E. 49) (Mahzun ve mül-kedder) (Özbaba) (Pelina) (R.T.) (R.A.) (P.A.) (S.A.E.) (Samimi) (Yağmur) (Yalnızım 33)

13.33 Türkçe plâklar, 13.45 Ajans haberleri, 14.00 Riyaseticümhur bardosu, 14.30 Ankara sonbahar At koşularının tahminleri, 14.40. 15.00 Temsil, 18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18.03 Radyo dans orkestrası, 18.45 Radyo çocuk kulübü, 19.30 Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri, 19.45 Serbest 10 dakika, 19.55, Fasil, heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Sarkılar, 21.00 Konuşma, 21.15 Dilehiyle istek-leri, 21.45 Konuşma, 22.00 Radyo salon orkestrası, 22.30 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri ve bor-salar, 22.45, 22.50 Yarıncı program ve kapanış.

ŞEHİR TIYATROSU
Saat 20.30 da
DRAM KISMI
KIŞ MASALI
KOMEDI KISMI
YALANCI

Cumartesi, Pazar günleri 13.30 da matine ve her Çarşamba 14 de Çocuk Tiyatrosu

Amerikada şimdi, Zenciler de oaşkaldırdılar

İsviçrede çıkan Jurnal dö Jenev gazetesi, Neuyork mu habirinin, bu meseleye ait, güzel bir tetkik yazısını neşretmişti. Oradan, aynen naklediyoruz.

Harp yüzünden, zenci meselesi, yeni bir şekil almıştır.

Birleşik Devletler Amerikası'ndaki 13 milyon zenci, yavaş bir muhaceretle cenuptan şimala geçiyorlar. Hürriyetlerine kavuşan, yani 78 senedenberi bunların maddi, manevi ve fikri kabiliyetleri çok müsait bir şekilde inkişaf etti ve bundan dolayı beyazlarla tam müsavvati istiyorlar. Kendile rine karşı daima müsadekâr davranan Beyaz Sarayın, kılışlerinin ve sol partinin taraftarlıklarından istifade ederek haklarını ka-bül ettirmeğe karar vermişlerdir.

Birleşik Devletler Amerikası'nda, ırklar arasında mesai istisnâlı büyük terakkilere mazhar olmakla ve linc hadiseleri ender görülür hallerden bulunmakla beraber, zencilerin, bilhassa cenup eyaletlerinde, beyazlarla müsavi adde-dilebilmesi için, daha çok şey yap-lmasına lüzum vardır.

Teslihat işlerinden istifade e-dememiş olan 300.000 zencinin iş-hususundaki müracaatları yarı ya-rrıya tatmin edilmemiştir.

Zenciler, Neuyork nüfusunun yüzde 6 sını teşkil ettikleri halde bu şehrin yardımına muhtaç işçile-riün yüzde 22 sini vücede getiri-yorlar. Bu zenciler, birkaç sene evvel Nuvel Grleanda ve Atlanta-da, çok sühate muzır kulübeler-de otururlardı. Niyü Deal hüküme-ti bu kulübelere oturanları, büt-ün asri konforu haiz kiralık mes-kenlere nakletmiştir.

Hükümet, bunlar için, zencilere iş vermiyor, işlerinde Detuada bu-lunan harp sanayii müesseselerine tavassutla da bulunmuyor. 1941 senesi haziranında bilhassa Adila-ne iş bulma şartları bulmak için bir hükümet komitesi tesekkül et-miştir. Şimdiki halde, harp sanayii fabrikalarında iki milyon zenci çalışıyor ve bunların çoğu da işi iş-i bulunduklarını gösteriyorlar.

Vazifesi ırk ve din ayrılığı yü-zünden zühur eden haksezişlikleri bertaraf etmek olan hükümet komi-tesi, pek ciddi hareket etmiştir ve şu da var ki, işçiyi ihtiyac da işini kolaylaştırmıştır.

Zencilerde şimalde, nakli vas-talarının beyazlarla müsavi hak dahilinde seyahat ettikleri halde, cenupta, nakli vasıtalarında onla-ra mahsus ayrı yerler tahsis edil-miştir. Neuyorkun sık başıncı cad-

desindeki otobüslerde, üstlerine başlarına fazla çekti düzen veren zencilere tesadif edilmektedir.

Zenciler, o devirde, kendilerini gereffil bir ananenin varisi sayı-yorlar, çünkü 177 senesinde, Bos-tonda İngiliz kurşunlarından öl-müş olan Amerikalı, bir zenci bu-lunmuştur. Amerika, istiklâl har-binde bile, Coré Vasington, onla-rın cesaretlerini yâdetmekten zevk alıyordu. 1861 iftirak harbinde de zenci alayının işe karışması ile ga-lebe, şimal dönmüştü.

1917 senesinde, 200.000 zenci Atlantığı geçerek harbetmiş ve iş-lerinden birçoğu nisanla taltif e-dilmişti. Bunlar, zencilerin sanlı hatıralarıdır. Böyle olduğu halde, bahriye mesleği, onlara, ancak 1 haziran 1942 de kapısını açtı.

İşler bu merkeze olmakla be-raher, bazı şeyler, zenciler için a-çılmıştır. Muhafaza edip gidiyor, bu sene talim gören 200.000 pi-lottan yalnız 200 ü zencidir. Mes-hur Vest-Puant askeri akademisin-de ancak 5 siyah talebe var-ır. Vazife alan tek bir zenci gen-erale mevcuttur.

Orduca zencilerin vaziyetleri, gittikçe düzeliyor. Beyazlar, siyah-lar, ekseriya, aynı koğuşta yatı-yorlar, aynı aylığı alıyorlar ve ya-vas aynı terfi hakkına sahip bu-lunuyor.

Zencilerin içinde, Amerikada doğmuş olanlar, ancak yüzde 1 kadar-dır. Bundan dolayı, kendilerini memleketin çocuğu biliyorlar. İpa-zil tereye gönderilmiş olan kuvvetler arasında da birçok zenci vardır.

Zenciler, sivil idarede, imtiyaz-lı vazifeler alacaklarını ümit ed-i-yorlar. Neuyorkun zenci mahalle-si olan Harlemde halkın bir dört-yüzde 10 u zencilerden komiser tayini için yazılmış olan bir isti-dayı imzalamışlardır. Vasington-da, küçük vazifelerde bin-lerce zenci yerleştirildi. Zencile-rin yüzde 50 si de ziraat işlerinde çalışıyorlar.

Talim ve terbiye meselesine ge-lince: Zencilere mahsus birçok hü-yük üniversiteler vardır. Bunlar, dan birinci derecede âlimler çıkı-yor. Bu ilim sahipleri, ırkların tam müsavi kabiliyetle olduğunu, kendi şahsi kıymetleriyle isbat e-t-miye çalışıyorlar.

Zencilerin bu vaziyet değişti-r-me zamanında, tabiatile, bazı lâ-diseler meydana gelecektir. Bil-hassa bu hadiseler, zenci askerler, cenup eyaletlerde fiili hizmetleri-ni yapmaya gittikleri zaman zühur ediyor; çünkü oradaki beyazlar bunları kendilerinden yüksekçe görmeye tahammül edemiyorlar.

İhtimal ki her şeyin bahis mev-zuu olduğu bu inkılâp mahiyetin-deki harpte, zencilerin istekleri genişçe tatmin olunabilecek ve harpten evvelki bazı müsavatsız-lıklar yeniden meydana gelmeye-cekler.

Ölümreisi Roosevelt, Vilki ve da-ha birçokları bu millî tehlike dev-resinde, zencilerin, nümene ola-cak bir vaziyet arz ettiklerini ka-bül etmişlerdir.

İMRE FERENCZI

Yeni hücum müfrezeleri

Londranın uzak varoşlarında, boyu iki metre uzunluğunda olan bir kumandanın emri altında, yeni hücum müfrezeleri talim görüyor-lar. Bu hücum müfrezeleri, ihrac hareketleri için hazırlanıyorlar. Bu müfrezelerin efraı, İngile-rede bulunan kıtaattan gönüllü o-larak alınmıştır. Bunlar, uzun bir gayretten sonra yetiştirilmektedir. Zaten, ikinci cephe başkumandanı olan Lord Muntbatten bile, Diyeç başkumarı, ancak on ay hazırlıktan sonra yapabildiğini itiraf etmiştir. Bu müfrezeleri yetiştirmek için m35 kulât, hiç harp görmemiş olan efra-da, tehlike zevki ve ölümü istih-faf hissi aşılanmaktadır.

Bu müfrezeler, her gün, her tır-lü havada, bir takım hayali istilâ-kâmlara hücum ediyorlar, gözleri önünde suda boğulmakta olan at-kadalarını kurtarıyorlar, arkala-rında düşman bulunması icabedea barikadlara saldırıyorlar. Müfrezeler böyle çalışıp hazırla-nırken, Lord Muntbatten de, her mevgüldür, ihraçc plânları hazırlamakla

Hikâye

Heybeliadada bir yer kiralarmıştı. Mes'utti. Zaten bir kendisi, bir de karısı iki kişiydiler. Sağ tarafla çamlık, sol tarafta deniz.

— Fevkâlâde!

— Mükemmel!

— Nihayet rahat edeceğiz, Selma, Doğrusu üç ay temiz hava almak ve rahat yaşamak için senede doksan lira fazla kira parası feda etmeğe değer.

Doksan Tiraya pazarlık yapmış-lardı. Kırk peşin verdi. Elli lirasını da Temmuzda verecekti.

— Bu şekilde müşkülât çekmiye, ceğiz.

— Doğru.

— Memnun musun, Selma!

— Memnun olmak ta lâf mı? Ha-kikaten insan biraz fazla para har-car amma böyle güzel bir sayfiyede mestolur. Bu mevsimde Asmalı Mescitte oturulmaz doğrusu. Aman, aman...

Ciftin iktisadi vaziyet pek de yo-lunda değildi. Onun için ekseriya bu gibi hallerde olduğu gibi, he-sap ve defterleri bir kenara koyarak bütçelerini muvazeneye getir-mek için birisinden kesmek, öto-kinden mahrum kalmak, lüksü fe-da etmek zorunda kaldılar. Başa çıkabilmek için sıkı tasarruflara, kanlı mahrumiyetlere katlanmak lâ-zımdı.

Erkek bir sezlonga uzanmış, ka-dın da ufak bir iskemleyle oturu-muştu. Kat'ı hesaplarını tamzim e-di-yorlardı. Mütalealar serdediyor, kararlar hazırlıyorlardı. Fakat hey-hat! Bu mühim kararlar, misafir-hesaba katmadan alınmaktaydı. Mi-safir de mübarek bir değil iki de-gil, bitmek tükenmek bilmiyen ak-raha, ahbab ve tanıdıklardan iba-retti.

Sayfiyede

— Avni bey!

— Selmaçığım!

Karı koca yerinden fırladı. İlk çatan bir akraba çiftiydi:

— Ooo! Maşallah! Burası ne gü-zelmış ayol? Mükemmel! Harikulâ-de! Cennet gibi! Amma sizi bul-mak için bütün Adayı altüst ettik.

Biz de şu iki tatil günümüzü ya-nınızda geçirelim dedik. Sizi ra-hatsız etmeyiz ya.

— Aman rica ederim, memnun oluruz bilâkis.

— Otur, Fatma.

— Mersi.

Şişman Fatma ile şişman zevce iskemlelere kuruldular. Avninin yüzü solmuştu. Selmanın rengi sa-rarmıştı. Gelen misafirleri cumar-tesi ve pazar günleri beslemek için Avni ile Selmanın bir hafta aç kalması icabedektekti. Adanın bed-baht çifti henüz kendine gelme-mişti ki, dört kişilik başka bir aile zühur etti.

— Bonjour, Avni!

— Bonjour, Selma! Yahu, nereye girmişsiniz böyle? Sizi buluncaya kadar anamız ağladı.

Avninin vücudu titremiye baş-lamıştı. Selma acınacak haldeydi. Gelen aile İstanbuldaki komşularıydı. Karı koca ile iki çocukları. Ne yap-sın adamcağızlar? İster istemez nezaketle gülümsiyerek misafirle-re oturacak yer gösterdiler.

— Oturunuz.

— Teşekkür ederim.

— İstanbulda ne var, ne yok?

— Sıcak! Cehennem gibi! Onuu için karımı, çocuklarımı alıp hem-hatırımızı sormaya kêm de pazar-tesi sabahına kadar sizinle hoş va-kit geçirmeğe geldik.

Fec! Fakat ne care? Misafirper-verliği ile tanınmış bir diyarda ziyaretçileri kovabilir mi? Konu-s-tular, sohbet ettiler, vediler, içti-

ler, güldüler —amma nasıl güldü-ler, bir Selma ile bir Avni bilir— ve en nihayet misafirler memnun ve rahat, çift ise merak ve heya-can içinde uyudular.

Pazar... Sayfiye, temiz hava iş-tahı açar, istah ta usul, âdet, ayıp bilmez. Bu suretle iskembesi ve dişleri sağlam olan misafirler süt, peynir, yumurta, kavun ilâh, iste-diler.

— Ne bulunursa...

— Kusurumuzu affedin amma, burası malûm ya, yazlık, İnsan her istediğini bulamıyor.

— Aldırma canım! Biz kalender adamları. Kusura bakmayız, Avni bey. Allah ne verdiyse! İdare ede-ceğiz. Yumurta bu civarda bulun-maz mı? Haydi şuradan on beş ta-ne yumurta buluver de, sıkılma, a-canım!

Fakat mesele bununla bitmemiş-ti. On vapuru ile üç kişilik bir grup daha geldi. Arkasından beş kişi daha sonra, iki kişilik üçüncü bir grup. Bir kısmı ahbab. Bir kıs-mı akraba, bazıları sade bildik. Hepsi İstanbuldan geliyordu. Hep-si de, Heybeliadada yazlığa giden bedbaht çifti hatırlamıştı. Yapa-yalınız iki kişi olur mu? Kumrular gi-bi? Zavallılar! Şüphesiz canları sı-kılıyor. Bu suretle onları memnun eder düşüncesiyle pazar günü hep-beraber bir sofrada yemeğe muna-sip görmüşlerdi.

— Öyle değil mi?

— Tabii, tabii.

— Yalnız olduğunuz vakit canı-nız sıkılmıyor mu?

— Tabii efendim, tabii.

— Epeyce de ahbab topladık, am-ma aldırma! Daha hoş, daha eğlen-celi olur!

— Şüphesiz!

Avni "Şüphesiz" diyordu. am-ma sesi gürûlunda kavalıyor, şaş

Naklede
L. L

kın gözleri de mecburen kabul edil-en ve ortada iskemle, sezlong, ta-bura v.s. namına bulduklarını iş-gal edip sefa süren keyifli misa-fir kalabalığını seyrediyordu.

— Biraz rahat yüzü görmek için adaya gittik, hâkim bey.

— Pekâlâ?

— Meğerse patırtı, gürültü ve misafirlerden, aman yarabbim, o-turmak kabil değil. Kalabalık zi-yaretçi kâfilisi etrafımızı sardı. Çoluklu çocuklu, köpekli, bebekli, eş ve dost... yirmi kişi kadar... ve mübareklerin öyle bir istahı vardı ki... Bir taraftan da karnâle ben onlara hizmet ediyorduk. Cumar-tesi öğleden sonra ayakta, pazar-günü sabahın akşamı kadar ge-ne ayakta. Eh, çekilir iş değil bu! Pest! Yorgun, bitkin ve... açlık. Çün-kü pazartesi sabahı, cehennem o-lup gittikleri vakit bizim bir haf-talık yemeklerimizi temizle-mişlerdi.

— Nihayet?

— Nihayet kiraladığımız yer-i terketmek zorunda kaldık, reis bey. Şimdi de sahibi benden elli lira daha istiyor. Topu-topu üç gün o-turduk. İnsaf birader! Bu üç gün için kırk lira para verdik. Yelif-mez mi?

Fakat bina sahibi bunları dinle-miyordu. Elli lirasını istiyordu. Mahkeme heyeti kiracının derdini nazarı itibara almadan, bina sahi-biyle kontrat imzalandığından geri kalan elli liralık borcunu ödemi-ye mahkûm etti.

Caresiz, ödedi. Mahkemenin ci-karken kararını bildirdi:

— Beni dinle, Selma. Cumartesi-ye pazar günleri bundan sonra ar-tık biz de böyle yazlığa çıkacağız.

Yoksa bu gidile yazlık, mahvol-dukt!